

UČENJE FRANCUSKOGA JEZIKA KROZ ŠANSONU

*Sofija Jakšić**

Sveučilište u Zadru

U svrhu motiviranja učenika na satu stranoga jezika potrebno je rabiti različite materijale i metode kako bi nastava bila što raznovrsnija. Pjesma je vrlo popularna na svim razinama učenja i za sve uzraste učenika jer se lako pamti, donosi osvježenje i pozitivnu atmosferu na satu. U uvodnom dijelu članka, autorica se osvrnula na važnost korištenja pjesme u nastavi za razvijanje svih jezičnih vještina: slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te za uvježbavanje vokabulara i gramatike, za razvijanje sposobnosti kritičkoga razmišljanja te za upoznavanje s elementima francuske civilizacije i kulture. Zatim govori o vrijednosti francuske šansone kao posebnoga oblika pjesme koji je nastao u Francuskoj. Slijedi prijedlog kako obraditi šansonu *A quoi ça sert l'amour* (E. Piaf i T. Sarapo) s učenicima srednjih škola (razina A2 prema ZEROJ-u). Na kraju autorica opisuje vlastito iskustvo u obradi iste šansone sa studentima (razina B1 prema ZEROJ-u).

Ključne riječi: pjesma, šansona, refren, melodija, Edith Piaf, motivacija, vokabular, učenje gramatike, civilizacija

* Sofija Jakšić, Sveučilištu u Zadru, Odjel za francuske i iberoromanske studije; sjaksic@unizd.hr

1. UVOD

Davno su prošla vremena kada su se na satu stranoga jezika rabili samo udžbenik i ploča. I sam udžbenik doživio je znatne izmjene, ne samo u načinu obrade gradiva i u izboru tekstova, nego i u svom izgledu. Pazi se da teme budu zanimljive učeniku i da izbor tekstova bude raznovrstan, te su stoga uključeni razni autentični tekstovi: izvatici iz štampe, citati iz književnih djela, životopisi poznatih osoba, stripovi, poezija i pjesme. Osim toga, moguć je izbor u mnoštvu domaćih i stranih metoda. Iako je sam udžbenik postao privlačan, potrebno je povremeno u nastavi primijeniti i druge materijale jer raznovrsnost motivira učenike. Osobno sam najviše uspjeha imala s pjesmama i brojalicama.

„Pjesme, brojalice (...) su dio folklornog blaga nekog naroda. One prenose sustave vrijednosti i predstavljaju mitologiju jednoga društva. Rad na njima za učenika znači ne samo susret s izvornim tekstom, već pjevanje ili recitiranje takvih kulturoloških sadržaja učenicima dopušta stjecanje, osim jezične sastavnice i ostalih sastavnica potrebnih za oblikovanje komunikacijske kompetencije.“ (Vrhovac, 1999: 239)

Pjesma je pogodna za razvijanje svih jezičnih vještina: slušanja, govorenja, čitanja i pisanja, za uvođenje i uvježbavanje vokabulara i gramatike te za razvijanje sposobnosti kritičkog mišljenja (Taylor, 2000). Osim toga, kroz pjesmu se učenici upoznaju s elementima civilizacije i kulture jednoga naroda. Pjesma je izvrsna za usvajanje savršenoga izgovora i melodije rečenice. Nije čak ni važno da učenici razumiju svaku riječ. Melodija će im ostati u uhu. Pamtit će cjeline, a ne izolirane riječi. Pjesma se lako pamti. Refren se stalno ponavlja, strofe se rimuju.

Pri uvođenju obrade pjesme treba voditi računa o dobi, jezičnoj kompetenciji i zanimanju učenika za takvu vrstu rada. (Puškarić, 1999). U nižim razredima osnovne škole treba često rabiti kratke pjesmice i brojalice. Uz njih djeca s lakoćom i radošću uče dijelove tijela (*Alouette, Savez-vous planter les choux*), dane u tjednu (*Lundi matin*), životinje (*Dans la ferme à Mathurin, Quand trois poules*), brojeve (*Un kilomètre à pied*), boje (*Une souris verte*) i sl. Sa starijim osnovcima i mlađim srednjoškolcima mogu se obrađivati pjesme koje su trenutno popularne (Célin Dion,

Carla Bruni i sl.). Starijim srednjoškolicima i studentima najbolje je predstaviti vječne francuske šansone (Piaf, Aznavour, Dassin, Brassins ...).

Francuska šansona posebno je dragocjena. Ona je specifična vrsta pjesme. Inspirirana je klasičnom francuskom literaturom, naročito poezijom i odupire se jednom obliku ekonomske, lingvističke i estetske anglo-saksonske dominacije. Kritički promatra i komentira sve što se zbiva u vrijeme njenoga nastanka u društvu.

Kako se pjesmom možemo koristiti kao podlogom za ozbiljan rad vidjet ćemo na primjeru šansone „*A quoi ça sert l'amour?*“ koju pjevaju Edith Piaf i Théo Sarapo.

À quoi ça sert l'amour?

À quoi ça sert l'amour?

On raconte toujours

Des histoires insensées.

À quoi ça sert d'aimer?

- Tout ça, c'est très joli

Mais quand tout est fini

Il ne vous reste rien

Qu'un immense chagrin

- L'amour ne s'explique pas!

C'est une chose comme ça

Qui vient, on ne sait d'où

Et vous prend tout à coup.

- Tout ce qui maintenant

Te semble déchirant,

Demain, sera pour toi

Un souvenir de joie!

- Moi, j'ai entendu dire

Que l'amour fait souffrir

Que l'amour fait pleurer

À quoi ça sert d'aimer?

- En somme, si j'ai compris

Sans amour dans la vie

Sans ses joies, ses chagrins

On a vécu pour rien?

L'amour, ça sert à quoi?

À nous donner d'la joie

Avec des larmes aux yeux

C'est triste et merveilleux!

- Mais oui! Regarde-moi!

À chaque fois j'y crois

Et j'y croirai toujours

Ça sert à ça, l'amour!

- Pourtant, on dit souvent

Qu'l'amour est décevant

Qu'il y en a un sur deux

Qui n'est jamais heureux

Mais toi, t'es le dernier

Mais toi, t'es le premier!

Avant toi, y avait rien

Avec toi je suis bien!

- Même quand on l'a perdu	C'est toi que je voulais
L'amour qu'on a connu	C'est toi qu'il me fallait !
Vous laisse un goût de miel.	Toi que j'aimerai toujours
L'amour c'est éternel!	Ça sert à ça, l'amour!

Uz ovu šansonu postoji video (DVD) zapis u obliku crtanoga filma: Clichy, **A quoi ça sert l'amour?**. Vrlo je zanimljiv, s mnoštvom prizora koji se izmjenjuju, što je izvrsno za uvježbavanje vokabulara.

2. RAZINA A2

Slijedi prijedlog kako se ova šansona može obraditi s učenicima srednjih škola koji poznaju francuski jezik na razini A2 prema ZEROJ-u (3. i 4. godina učenja francuskoga kao drugoga stranog jezika). Na toj razini učenici mogu razumjeti jednostavne fraze te koristiti niz fraza i rečenica kako bi jednostavnim jezikom opisali neku situaciju (cf. ZEROJ, <http://www.ffzg.hr/centar/euokvir>).

Ciljevi:

Komunikacijski:

- Reći čemu služi neki predmet
- Uočiti detalje
- Objasniti situaciju

Gramatički:

- *Le futur proche*

Civilizacijski:

- Specifičnost francuske šansone
- Pariz, grad zaljubljenih

Zadaci:

- Čitanje riječi pjesme
- Povezivanje riječi s njihovom definicijom
- Slaganje po redu scena iz filma
- Zamišljanje nastavka filma

(Bésory, 2008)

Nastavna sredstva:

- Video klip (DVD) „*A quoi ça sert l'amour*“
- Tekst šansone
- Slike sa scenama iz filma
- Predmeti za svakodnevnu uporabu: klupa, stolica, knjige, rječnici, odjevni predmeti, torba i sl.

Uvodni dio sata:

Razred se može podijeliti u dvije skupine. Nastavnik stavi na stol nekoliko različitih predmeta: sat, torbu, rječnik, knjigu, kapu, kekse, vazu Skupina A bira jedan predmet, a skupina B mora pogoditi koji je to predmet.

Primjer:

Skupina B: *A quoi sert votre objet?*

Skupina A: *Notre objet sert à trouver des mots inconnus.*

Skupina B: *C'est le dictionnaire!*

Za osvježavanje atmosfere na satu, mogu se stvarati besmislene rečenice (Le Terc, 2000). Primjerice, može se učenicima zadati da napišu rečenice na papiriće, stave ih u dva šešira, u jedan pitanja, a u drugi odgovore. Nasumičnim izvlačenjem dobiju se zgodne kombinacije kao: *A quoi sert le chocolat ? – A apprendre à nager.*

Obrada šansone:

Razgovor o francuskoj šansoni. Pitat ćemo učenike znaju li neku francusku šansonu ili su im poznata imena nekih šansonjera. Onda ćemo razgovarati o specifičnostima i povijesti francuske šansone. Na kraju ćemo predstaviti najveće ime francuske šansone, Edit Piaf.

Slušanje šansone:

1. faza:

Tko pjeva što? Učenici trebaju označiti strofe koje pjeva muški glas, a koje ženski glas.

2. faza:

Nepoznate riječi Najprije zadati učenicima da povežu značenja:

Insensé	Douloureux
Décevant	Fou
Sans fin	Le chagrin

Déchirant	Contrariant
La tristesse	Eternel

Slijedi čitanje šansone, svaki učenik čita po jednu strofu. Objašnjavaju se još neke nepoznate riječi.

3. faza:

Gledanje filma: Nastavnik podijeli učenicima slike i rečenice iz filma i sa zadatkom da ih slože po redu i povežu rečenice sa situacijama. (Bésory , 2008).

Primjer:

1. slika: *Un homme seul est assis sur le banc.*

2. slika: *Une femme passe.*

3. slika: *L'homme et la femme se disputent.*

4. faza:

Odgovaranje na pitanja, kao što su:

U kom se gradu odvija radnja?

Po čemu znamo da se događa u Parizu?

Mogući odgovori:

Radnja se odvija u Parizu.

Crkva Sacré Cœur i Montmartre javljaju se na početku i na kraju filma.

Domaći rad:

Prepričati film. Predvidjeti završetak. Upotrebljavati *le futur proche*.

Npr. *Ils vont se marier au Sacré Cœur. Ils vont être heureux.*

3. RAZINA B1

Na razini B1 prema ZEROJ-u studenti mogu aktivno sudjelovati u raspravama unutar poznatih situacija obrazlažući i braneci svoja stajališta (<http://www.ffzg.hr/centar/euokvir>).

Za studente 1. i 2. godine:

Ciljevi:

Komunikacijski:

- Opisivanje situacije s puno detalja
- Izražavanje svoga mišljenja

Leksički:

- Leksik iz svakodnevnog života

Civilizacijski:

- Povijest francuske šansone

Zadaci:

- Pronaći na internetu tekstove o francuskoj šansoni
- Upotpuniti stihove
- Povezati scene iz filma s riječima šansone
- Napisati sastav

Nastavna sredstva:

- Video klip (DVD) „*A quoi ça sert l'amour*“
- Tekst šansone
- Tekst šansone s izostavljenim riječima

Slijedi primjer kako sam obradila „*A quoi ça sert l'amour*“ sa studentima 2. Godine.

Uvodni dio:

Na prethodnom sam satu najavila da ćemo obrađivati jednu francusku šansonu i zadala sam studentima da potraže na internetu osnovne informacije o francuskoj šansoni, posebno o Edith Piaf, te da pripreme kratko izlaganje. Pročitali smo dva rada, a onda smo malo popričali o njihovom poznavanju šansona i ove poznate francuske šansonjerke. Mnogi su nedavno gledali film „*La môme*“ o životu Edith Piaf. Tražila sam od njih da ga ukratko prepričaju onima koji ga nisu gledali.

Obrada šansone

1. faza:

Najprije smo pogledali video klip (DVD) „*A quoi ça sert l'amour?*“ bez zvuka. Kod drugoga gledanja često sam zaustavljala film i tražila od studenata da usmeno opišu što vide, te da napišu što više kratkih rečenica. Zatim smo ih svi zajedno dotjerali:

Montmartre à Paris. Un parc. C'est l'automne. Un couple amoureux est assis sur un banc. Ils s'embrassent. Un autre couple s'embrasse. Un troisième couple s'embrasse. Puis, un homme seul est assis sur un banc. Il semble jaloux des amoureux qui s'embrassent. Il part. Il rencontre une femme. Ils se croisent sans se regarder. Tout à coup, un piano tombe sur l'homme. L'homme et la femme se regardent. / L'homme et la femme se disputent dans leur appartement. Ils jettent des objets. Après, ils sont devant le miroir de la salle de bain. La femme a un œil noir et l'homme, des dents cassées. Tous deux rient. Ils accrochent au mur la photo réparée de leur couple. / L'homme et la femme se promènent. L'homme aperçoit un manège. Il entraîne la femme, achète deux tickets. L'homme est très heureux. La femme, elle s'ennuie. Puis, gros plan sur la femme qui regarde des photos. Elle pleure. / L'homme achète des fleurs, il court rejoindre la femme. Il monte les escaliers, ouvre la porte – l'appartement est vide. La femme est partie. Il pleure. Il et s'en va marcher seul. Il est déprimé, pense au suicide. Il imagine la jeune femme avec d'autres hommes. / L'homme revoit la jeune femme. Elle lui prend la main. Il sourit de nouveau. La femme l'entraîne dans les rues et les escaliers de Montmartre. Ils se retrouvent devant le Sacré-Cœur. Ils s'embrassent. (Bésory, 2008).

2. faza:

Pogledali smo film sa zvukom - šansonom. Potaknula sam ih da govore o prvim utiscima: što su čuli, zapamtili, zaključili. Kod prvoga slušanja, studenti su zapamtili samo neke riječi i fraze, ali su shvatili o čemu se radi, osjetili atmosferu. Pjevaju muškarac i žena, naizmjenično kao razgovor. Glas muškarca je nekako pesimističan, plačljiv; žena pjeva energično i puna je optimizma.

Ponovo smo pogledali film, ovaj put s titlovima na francuskom. Sada su se studenti koncentrirali na riječi. Tražila sam od njih da izvuku ključne riječi koje dočaravaju negativan stav o ljubavi kod muškarca i pozitivan stav kod žene:

Que pensez-vous des couplets chantés par l'homme ? Justifiez avec les paroles de la chanson.

Que pensez-vous des couplets chantés par la femme ? Justifiez avec les paroles de la chanson.

Bésory (2008).

Odgovori: Les couplets chantés par l'homme sont assez tristes. Il parle d'« histoire insensée », « souffrir », « pleurer », « décevant », « chagrin ». Les couplets chantés par la femme sont plutôt positifs et romantiques. La femme imagine un amour sans fin. Elle parle « d'une chose comme ça », « la joie », « un goût de miel », « un souvenir de joie », « avec toi, je suis bien », « toi que j'aimerai toujours ».

Dala sam im da ispune le texte à trous.

À quoi ça sert _____ ?	- Tout ça, c'est très _____
On raconte toujours	Mais quand tout est fini
Des histoires _____.	Il ne vous reste _____
À quoi ça sert d'aimer?	Qu'un immense chagrin

- L'amour ne s'explique _____ !	- Tout ce qui _____
C'est une chose comme ça	Te semble déchirant,
Qui vient, on ne sait d'_____	Demain, sera pour _____
Et vous prend tout à coup.	Un souvenir de joie!

- Moi, j'ai entendu _____	- En somme, si j'ai _____
Que l'amour fait souffrir	Sans amour dans la vie
Que l'amour fait _____.	Sans ses joies, ses _____
À quoi ça sert d'aimer?	On a vécu pour rien?

- L'amour ça sert à _____ ?	- Mais oui ! Regarde-_____ !
À nous donner d'la joie	À chaque fois j'y crois
Avec des larmes aux _____	Et j'y croirai _____
C'est triste et merveilleux!	Ça sert à ça, l'amour!

- Pourtant, on dit _____	Mais toi, t'es le _____
Qu'il l'amour est décevant	Mais toi, t'es le premier!
Qu'il y en a un sur _____	Avant toi, y avait _____
Qui n'est jamais heureux	Avec toi je suis bien!

Primjer:

Skupina B: *L'amour ça fait souffrir.*

Skupina A: *Non, ce n'est pas vrai. L'amour nous donne de la joie.*

Skupina B: *Oui, mais quand tout est fini il ne vous reste rien qu'un immense chagrin.*

Skupina A: *C'est parfois triste mais c'est merveilleux!*

Skupina B: *Il y en a un sur deux qui n'est jamais heureux.*

Skupina A: *Mais regarde-moi ! À chaque fois j'y crois*

Domaći rad:

Napisati sastav na temu *A quoi ça sert l'amour.*

Domaći je rad bio nastavak razgovora o ljubavi. Pišući o svojim razmišljanjima i stavovima studenti su se koristili riječima i frazama koje su naučili na satu: *la joie..... c'est merveilleux... l'amour ne, s'explique pas... l'amour fait souffrir... l'amour fait pleurer...* . Dalje su razvijali temu dajući joj osobni ton, tako da su riječi i atmosfera naučene šansone bile samo okosnica, polazište za izražavanje vlastitoga doživljaja.

Primjer:

Il faut dire que l'amour est vraiment dur à expliquer. Pour chacun il est différent. Mais ce qu'on sait c'est que c'est une émotion très forte. C'est l'émotion la plus forte que l'homme connaisse. Quand quelqu'un est vraiment amoureux, il ferait tout pour la personne aimée, il risquerait même sa propre vie. Dans presque chaque film de n'importe quel genre, il y a un couple amoureux, où le protagoniste doit sauver la femme en danger. De temps en temps l'amour nous fait souffrir, l'amour nous fait pleurer, mais la vie est comme ça et rien n'est parfait....Aussi, il est difficile de dire quel est le sens de la vie. Moi, je pense que c'est d'être heureux. Souvent on fait quelque chose dans la vie seulement parce qu'on se sent bien après. Pour finir, j'ai une citation que j'ai entendu dans une série télévisée: «Vivre sans amour, ce n'est pas vivre, c'est seulement exister.

4. ZAKLJUČAK

Na tekstu pjesme mogu se primijeniti sve aktivnosti i zadaci kojima se obrađuje tekst u nastavi stranoga jezika: učenje gramatike, učenje novih riječi, vježbanje razumijevanja slušanjem, pisanje diktata, prevođenje, vježbanje izgovora i intonacije (Murphey, 1992). Iz vlastitoga iskustva mogu reći da su na satu obrade pjesme učenici/studenti jako zainteresirani i aktivno sudjeluju. Kada su motivirani, vrlo lako pamte nove riječi i gotove fraze, usvajaju savršen izgovor i melodiju rečenice, bolje nego kada se radi na lekcijama iz udžbenika. Rad je ugodan, motivirajući i opuštajući, a rezultati su trajni. Riječi lijepe pjesme pamte se zauvijek. Stoga preporučujem da se na svim razinama učenja i za sve uzraste ponekad obradi pjesma.

LITERATURA

- Bésory, T. (2008): *A quoi ça sert l'amour*, DVD2, fiche pédagogique, Audiovisuel éducatif.
- Clichy, L. (2008). **A quoi ça sert l'amour?** - Cube Creative - Production de films et d'animation - Studio d'animation 2D et 3D.
<http://www.cube-creative.fr/index.php> (20.12.2010.)
http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/IMG/pdf/01_a_quoi_ca_sert_amour.pdf (20.12.2010.)
<http://www.ffzg.hr/centar/euokvir> (27.04.2011.)
- Le Terc, M. (2000): *Travailler une chanson*, Le français dans le monde, N 312, 96-97.
- Murphey, T. (1992): *Music and Song*, Oxford: Oxford University Press.
- Pejić, T., Nigoević, M. (2004): *Obrada bajke u nastavi stranih jezika*, Strani jezici XXXIII, 1-2, 147-156.
- Puškarčić, M.(1999): *Od izvornog do novog teksta*. U: Vrhovac, Y. et al. (ur.), *Strani jezik u osnovnoj školi*, Zagreb, 294-302.
- Taylor, E. K. (2000): *Using Folktales*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Vrhovac, Y.(1999): *Podučavanje elemenata strane kulture*. U: Vrhovac, Y. et al. (ur.), *Strani jezik u osnovnoj školi*, Zagreb, 235-241.

LEARNING A FOREIGN LANGUAGE THROUGH CHANSONS

In order to raise motivation and help students actively participate during foreign language classes, and to make the process more interesting, various methods and materials can be used. Singing songs during classes of all levels is a very successful and popular method because lyrics are remembered easily and singing creates a new and positive working atmosphere. In the introduction the author notes the importance of using songs in teaching with the aim to develop all language skills: listening, speaking, reading and writing, as well as practicing grammar and developing abilities for critical thinking and getting acquainted with the elements of French civilization and culture. She also writes about the value of French chansons as a specific form of songs that originated in France. The author further proposes a model of working with the chanson *A quoi ça sert l'amour* (E. Piaf and T. Sarapo) with high school students (level A2) and concludes with her personal experience of teaching that song to students at level B1 according to CEFR.

Key words: song, chanson, chorus, tune, Edith Piaf, motivation, vocabulary, learning grammar, civilization